

Seriál Jak investovat - 3. díl

Při obchodování s cennými papíry se o zisk musíte dělit

DANĚ A CENNÉ PAPIRY. I příležitostný obchodník s cennými papíry podléhá daňové povinnosti. Je přitom úplně jedno, kde na světě k zisku přišel. Komplikace je v tom, že stejně, jako je více druhů cenných papírů, je také více pravidel, která se na jejich zdanění vztahují.

Vítězslav Krížek
vitezslav.krizek@economia.cz

Podle statistik makléřských společností a bank se obchodování s cennými papíry v tuzemsku věnuje něco kolem sto tisíc individuálních drobných investorů. Zpravidla to nejsou žádní tradeři na plný úvazek, ale obchodují příležitostně. Pokud se jim daří, mají z toho příjemný vedlejší příjem, který je - až na pár výjimek - vždy nutně zdanit.

Ikdyž drobné investování na burzách nepodléhá žádné systematické kontrole, může na ně finanční úřad narazit při kontrole jiných příjmů poplatníka. A pokud se daňová kontrola rozejde, pak už nějaký nezdaněný příjem skrýt nelze. Sankce přitom mohou několikanásobně převyšit původní částku daně. Je nutné zpětně doplatit zatajenou daň dražší o 20 procent plus 15 procent roční penále.

HN přináší přehledem nejčastějších situací, které mohou drobného obchodníka s cennými papíry potkat.

1. Dividendy z českých akcií

Kdyby se české firmy dělily se svými akcionáři o dosažený zisk, než jak činí, byl by to nejčastější a pro držitele akcií zároveň i nejjednodušší případ, co s vydělanými penězi.

"Každá česká firma, která se rozhodne vyplácet podíl na zisku, ho také musí ze zákona sama zdanit a daň odvést státu," říká daňová poradkyně Eva Hučlová, ředitelka daňové divize poradenské firmy NSG Morison. Sazba srážkové daně je 15 procent a akcionář tak dostane poštovní poukázku nebo převodem na účet už takzvané čistou dividendu bez jakéhokoliv osobního úsilí. Její výše se už nikam nehlasí ani nezapisuje, daňové přiznání nevyjímá.

2. Dividendy ze zahraničních akcií

Narozdí od "českých" dividendy z cizích akcií do daňového přiznání patří. Firma se sídlem v zahraničí, která vyplácí českému akcionáři podíl na zisku, zpravidla už nějakou srážkovou daň ve své zemi odvede. tuzemský akcionář obdrží dividendu o daně už

očištěnou. Skutečnost, že i taková daň je příjmem ale nelze přejít, a musí se v daňovém přiznání objevit. Jiná věc ale je, jak se s daní dál naloží. "Existuje-li mezi Českem a zemí emitenta cenných papírů takzvaná smlouva o zamezení dvojího zdanění, může si poplatník daň sraženou v zahraničí započítat proti své daňové povinnosti v Česku," vysvětluje Daniel Kovačovič z firmy Tacoma Tax.

Druhou často uplatňovaným přístupem je takzvaná metoda vynětí. Tato možnost opět záleží na uzavřeném mezinárodním smlouvě. "Metoda vynětí umožňuje, aby zahraniční příjem byl zdaněn v zahraničí a už nebyl zahrnut do základu daně v Česku," vysvětluje Jan Krejsa z advokátní kanceláře Havel, Holásek & Partners.

3. Výplata kuponu u dluhopisů

Investice do dluhopisů je zpravidla běh na dlouhou trať, protože jejich splatnost je běžně pět i deset let. Dobu do vyprání jejich maturity - tedy splatnosti - jim však zpřijímáme každoroční výplata takzvaného kuponu. "Srážková daň je u něj stejná, jako u dividend, tedy 15 procent, a je rovněž zdaňována emitentem v okamžiku výplaty," říká Tomáš Hunal, manažer v daňovém a právním oddělení a odborník na přímé daně ve firmě PwC Česká republika.

4. Zisk z prodeje akcií

Kdo si koupil akcie, ať už na pražské burze cenných papírů nebo burze RMSystem, a se ziskem je prodal, dřív, než uteklo od nákupu šest měsíců, musí platit. Sazba daně je pořád stejná, tedy 15 procent. Pokud zisk navíc přesáhl hranici 15 tisíc korun, vzniká bývalému akcionáři povinnost zahrnout zisk do svého daňového přiznání.

Protože s nákupem akcií nebo jiných druhů cenných papírů vždycky vznikají nějaké finanční náklady v podobě provizi makléřské firmě a dalších poplatků organizátorovi trhu či depozitáři, zákon umožňuje jejich započtení proti dosaženému zisku.

"Ve skutečnosti je to tak, že základem daně je prodejní cena snížená o pořizovací cenu a další související výdaje," vysvětluje Petr Tomeš z poradenské firmy NSG Morison Advisory.

Na zisk z prodeje akcií realizovaný v zahraničí se také vztahuje povinnost uvést je v českém daňovém přiznání. I tady je opět ve hře příslušná smlouva o dvojitě zdanění, která mu může zabránit.

“ Zisky z prodeje minoritních podílů akcií držných déle než půl roku jsou od daně osvobozeny a do daňového přiznání se neuvádějí.

Tomáš Hunal
PwC ČR

Příklady typických daňových situací

? **Drobný investor si během čtyř po sobě jdoucích měsíců několika uskutečnými obchody na burze cenných papírů vydělal celkem 70 tisíc korun. Jaká ho čeká daň?**

V tomto případě nebyl dodržen časový test šesti měsíců od prodeje pro možnost osvobození od placení daně, je tedy povinen zisk zdanit. Nejprve jej vykáže v příloze daňového přiznání číslo dvě na řádku 40. Daň činí 15 procent, co je v tomto případě 10 500 korun. Čistý zisk z jeho obchodů tak byl 59 500 korun.

? **Akcionář české firmy od ní dostal dividendy ve výši 8500 korun. Jak velkou daň musí zaplatit?**

Zádnou, peníze, které dostal jsou už po zdanění, takzvané čisté. Částka jeho "hrubé" dividendy ve skutečnosti byla 10000 korun, ale patnáctiprocentní daň 1500 korun za něho odvedla firma finančnímu úřadu sama. Akcionář obdržené peníze už nikam nevykazuje a může je v klidu utratit. Správný obchodník je však nejspíš reinvestuje.

? **Příležitostný obchodník na burze udělal v průběhu roku dva obchody. Jeden ziskový a druhý ztrátový. V lednu jedny akcie nakoupil a v květnu se ziskem 40000 korun prodal. V únoru nakoupil jiné akcie a ty prodal v červnu se ztrátou 60000 korun. Jak bude vypadat jeho daňové přiznání?**

Pro tyto případy platí, že v daňovém přiznání, v oddíle 10 Ostatní příjmy, lze peněžní příjmy v rámci jedné skupiny vzájemně kompenzovat. To znamená, že je možné navzájem proti sobě započítat ziskové a ztrátové obchody, ale pouze do limitní hodnoty nula. Jinými slovy nelze vytvořit úhrnnou ztrátu, i když ztrátové obchody v absolutním vyjádření převyšují ty ziskové, v tomto případě o 20000 korun. Tentó, ne příliš úspěšný obchodník tak oba tyto obchody uvede do daňového přiznání, ale jako dílčí základ daně v rámci paragrafu 10 Ostatní příjmy, bude nula. A protože ztráta z obchodu s cennými papíry je daňově neutrální, výsledkem bude daňově neutrální nulový základ daně.

? **Investor na kapitálovém trhu koupil akcií 200 akci po 200 Kč. Po čtvrt roce prikoupil dalších 200 za 210 Kč za jednu. Po dalších měsíci se rozhodl všech 400 kusů akcií prodat za cenu 200 Kč za kus. Jaký bude jeho základ daně a daň?**

Při prodejní ceně 200 korun za akcii mu z prvního nákupu vznikl zisk 20000 korun. Za to u prodeje druhé stovky mu vznikla ztráta 2000 korun. Protože se jedná o stejný druh cenných papírů, je možné vzniklou ztrátu daňově uznat. Základ daně tak bude 18000 korun, ze kterých je patnácti procentní daň 2700 korun.

? **Restituent získal větší množství peněz a část z nich investoval na kapitálovém trhu do akcií. Celkem nakoupil osm procent jedné společnosti. Po roce a půl se rozhodl celý podíl prodat a na obchodu vydělal milion korun. Musí ho zdanit, když splnil šestiměsíční časový test?**

Bohužel pro něj, musí, protože zákon říká, že pokud celkový podíl vlastníka akcií převyšil v době 24 měsíců před prodejem pět procent na celkovém majetku společnosti, zisk se musí zdanit. Časový test není v tomto případě šest měsíců, ale dva roky.

Ten, kdo si však koupil akcií víc než pět procent celé firmy po 1. lednu 2008, se zdanění jejich prodeje vyhne ne po dvou, ale až po pěti letech od jejich nákupu.

? **DÍL SERIÁLU JAK INVESTOVAT VYCHÁZÍ 24. 4. Najdete v něm tipy na události, které pravděpodobně ovlivní vývoj kapitálových trhů.**

Rozhovor

Lukáš Eisenwort

manažer divize
Účetních a mzdových služeb
NSG Morison

Pro NSG Morison pracuje od roku 2007. Zároveň je také daňovým poradcem. V současné době studuje doktorandské studium na Fakultě financí a účetnictví Vysoké školy ekonomické v Praze, kde také přednášel v bakalářském i magisterském studiu. Je členem daňové pracovní skupiny Hospodářské komory.

HN: Při obchodování s cennými papíry se v souvislosti s daněmi sleduje takzvaný časový test. Co při něm platí?

Pro zdanění zisku z prodeje akcií je důležitá doba mezi nákupem a prodejem. Pokud je kratší šesti měsíců a zisk je vyšší než 15 tisíc korun, musí se uvést v daňovém přiznání a zdanit 15 procenty. V opačném případě a za předpokladu, že jde o takzvané drobného investora, se nedaní.

HN: Jak se zdání ziskový obchod s akciemi firmy se sídlem v zahraničí, ale obchodované na českých burzách?

V tomto případě se jedná se o zahraniční cenné papíry. To jsou například akcie NWR. Pro zdanění je potřeba

přečíst příslušnou smlouvu o zamezení dvojího zdanění. Nejde jen o zdanění zisku, ale také o správné zdanění případných dividend.

Co když někdo v průběhu roku nakoupil cenné papíry, stále je držá a jejich cena je k 31.12. vyšší než ta pořizovací? Musí rozdíl zdanit?

V žádném případě ne. K daní se přiznávají pouze realizované obchody v daném roce. Uvedu například: někdo si koupil v listopadu 2010 akcie ČEZ za 750 Kč za kus. Na konci roku 2010 byla jejich cena 800, ale akcionář je prodal až 3. 1. 2011. Zisk z tohoto obchodu bude uvádět až v daňovém přiznání z rok 2011.

HN: Jak je to s daněmi ze zisku dosaženého v cizím obchodem přes

“ **tamního internetového brokera? Každý občan České republiky je povinen uvést všechny světové příjmy do daňového přiznání, jinak se dopouští kráčení daně. Mezi státy funguje výměna informací pro daňové účely. Například v zemích EU mají zahraniční banky dokonce povinnost hlásit vyšší úrokové příjmy, který tuzemci vyplatily.**

HN: Co když s cennými papíry obchoduje firma, tedy právnická osoba? Platí pro ni nějaký jiný režim než pro fyzickou osobu?

Ano, u právnických osob platí jiný režim, konkrétně nemožno využít časového testu pro osvobození od placení. Zisk z prodeje cenných papírů pro firmu představuje zdanitelný příjem jako každý jiný.

